

LEDSCHA D'ALPS E PASCULS

1. Dispusiziuns fundamentelas

Art. 1

Alps e pasculs da la vschinauncha da Samedan sun proprieted da la corporaziun da vschins. La giodida da quaista proprieted aspetta a la vschinauncha politica e fuorma üna part da l'administraziun cumünela.

Art. 2

Infra ils limits da quista ledscha vain surlascheda la giodida e cultivaziun da las alps e dals pasculs als vschins e domicilios da Samedan.

Art. 3

Il territori alpin chi surpassa ils bsögns dals abitants, vain do a fit a terzas persunas in via da libra concurrenza. Abitants da Samedan dessan avair la preferenza tar listessa offerta.

Art. 4

La vschinauncha surlascha als purs domicilios a Samedan (numnos massers) las alps necessarias per alpager lur muaglia inverned a Samedan e chi ho il dret da giodida cunter pejamaint da taxas d'ervedi u fits a basa da las taxas d'alpageda.

Ils massers s'organiseschan svessa infra ils limits, da quista ledscha. Ils chos d'alp sun responsabels per l'uorden illas tegias ed intuorn ils fabricats e pasculs.

Ils massers domicilios a Samedan sun oblios d'utiliser las alps e'ls pasculs sün territori da Samedan per tuot lur muaglia bovina. Davart excepziuns decida la cumischiun da cas in cas.¹⁾

¹⁾ Rev. 30.10.1997

Tuotta pasculaziun sainza survagliaunza u sainza saiv electrica ais scumandeda.¹⁾

Installaziuns, indrizs, maschinas e tuot l'ulteriur equipamaint stu gnir mantgnieu e custodieu adequattamaing. L'utuon stöglian tuot ils fils da las saivs gnir piglios davent.¹⁾

2. Incumbenza da la vschinauncha

Art. 5¹⁾

La controlla superiura da las alps e dals pasculs vain fatta dal respectiv cho dal decasteri. Il cho dal decasteri insempel cun duos ulteriuors commembers, tschernieus tres il cussagl cumünel, ed ils chos d'alp fuorman la cumischiun d'alps e pasculs.

Art. 6¹⁾

Revisiuns dals implaunts da mundscher, spaisas vi da fabricats, bügls, condots d'ova, punts, vias d'alp e nouvs edifizis vaun a charg da la vschinauncha. La vschinauncha furnescha gratuitaming il materiel da fabrica scu crappa, laina, sablun e gera. Sur spaisas in quist connex decida il cussagl cumünel sün proposta da la cumischiun da cas in cas. Las spaisas per indrizs u müdedas, reparaturas da maschinas da mundscher, saivs electricas, ordinedas dals massers vaun a charg da quels chi ütiliseschan l'alp.

Art. 7²⁾

Art. 8

Las laviours d'ameglioraziun stöglian gnir executedas tenor il plau d'exercizi generel, sto elavuro e propost da la cumischiun ed accepto tres il cussagl cumünel.

Art. 9¹⁾

Il plau d'exercizi generel normescha per minch'alp e mincha pascul:

- a) extensiun, situaziuns e cunfins

¹⁾ Rev. 30.10.1997

²⁾ S-chasso 30.10.1997

- b) utilisaziun dals fabricats ed otras construcziuns
- c) las ameglioraziuns bsögnusas

Art. 10¹⁾

Las laviors chi sun previsas aint il plau d'exercizi scutegias nouvas, stallas nouvas, condots d'ova, vias d'alp, funiculeras etc. dessan gnir fattas tenor las prescripcziuns federelas e chantunelas.

Art. 11

L'administraziun forestela da la vsch이나uncha metta a disposiziun la laina dad arder prepareda per las alps in lös bain accessibels per il transport.

Art. 12¹⁾

La vsch이나uncha as reserva il dret d'utiliser las tegias per sieus lavurants, pel militer etc. Ella po eir surlascher quistas a persunas privatas. Abitants da Samedan haun la priorited. La gestiun da l'alp ed il mantegnimaint nu suoschan gnir disturbos. Las tegias da l'Alp Muntatsch, da l'Alp Muottas e da l'Alp Prüma nu vegnan fittadas a terzas persunas.

3. Dovairs ed obligs da la cumischiun d'alp

Art. 13¹⁾

La cumischiun d'alps e pasculs vain presideda dal cho dal decasteri. El banescha las tschantedas. Ün commember maina il protocol. Tuot ils commembers da la cumischiun haun dret da vuscher.

Art. 14

La cumischiun s'occupa da tuot ils problems chi regardan alps e pasculs.

- a) Ella elavura il plau d'exercizi cun il respectiv preventiv per l'an subseguant a maun dal cussagl cumünel.

¹⁾ Rev. 30.10.1997

- b) Ella pissera cha alp e pascul nu vegnan surchargios.
- c) Ella procura cha las tegias e stallas vegnan amegldredas e tgnidas in perfet bun uorden.
- d)¹⁾ Ella pissera per la cultivaziun dals pasculs.
- e) La cumischiuun assegna ils pasculs da prümavaira, da sted e d'utuon cumpigliand eir las aclas e las alps per muaglia bovina e mnüda.
- f)²⁾
- g) Ella s'oblia da visiter periodicamaing tuot las alps.

Art. 15¹⁾

Il cho dal decasteri iffinescha la pastriglia per alps mnedas da la vsch이나uncha. Quista suottasto sulettamaing a sias ordinaziuns.

4. Alps e pasculs

Art. 16

Il dret d'alpager concess da la vsch이나uncha ais stabilieu a norma da vachedas, e quist ais vinculo al possess prativ da $10'000\text{ m}^2$ per üna vacheda u da la fracziun sur $5'000\text{ m}^2$, e que per fuonz egen u in affit sül territori da Samedan.

Art. 17¹⁾

La chargeda d'alps e pasculs vain calculeda seguaintamaing:

- a) da la vart schnestra da l'En

Alp Clavadatsch, Padella Kulm

30 vachedas

Alpin dal Bouvs, Cristolais,

¹⁾ Rev. 30.10.1997

²⁾ S-chasso 30.10.1997

Peidra Grossa (per ulteriuras vachedas vain resguardo il terrain privat)	10 vachedas
Alp Muntatsch, Muntarütsch Selvasplaunas	70 vachedas
Alp Suvretta, Alp Palüdmarscha	100 vachedas
b) <u>da la vart dretta da l'En</u>	
Gravatscha, Val Champagna	25 vachedas
Alp Muragl, Truoch da la Resgia	75 vachedas
Alp Prüma	30 vachedas
Alp Surovel, Alp Misaun	90 vachedas
Alp Ota	70 vachedas
c) Pasculs illa vicinanza dal cumün: Promulins (da prümavaira e d'utuon scu pascul d'aspet per las otras alps) Islas Curtin da Pradè Golf	

Quists pasculs vegnan scumpartieus da la cumischiun
d'alps e pasculs.

Scu vacheda vela:

ün trima, duos mujas, traís sterlas, och bês-chs u och
chevrás.

Art. 18¹⁾

Art. 19

Il dret d'alpageda ho in prüma lingia muaglia inverneda a
Samedan e pavleda cun fain creschieu a Samedan.

¹⁾ S-chasso 30.10.1997

Art. 20

L'invernedala vain piglieda dals 15 october fin la fin da meg. Muaglia gnida infra quists terms almain quatter mais sül fain, passa per invernedala, eguelmaing ais admissa la substituzion da muaglia vendida i'l cuors da l'inviern.

Art. 21¹⁾

Art. 22¹⁾

5. Pasculaziun da prümavaira e d'utuon

Art. 23¹⁾

Art. 24¹⁾

Art. 25¹⁾

Art. 26¹⁾

6. Pasculaziun in las alps

Art. 27¹⁾

Art. 28¹⁾

Art. 29¹⁾

Art. 30¹⁾

7. Deliberaziuns generelas

Art. 31

Per la stadageda illas alps vela la taxa fundamentela d'ervedi tenor regulativ.

Vschins pejan 40 %, domicilios 50 %. Tuot ils quints d'alp e pastrandüra sun da regler aunz la fin da l'an.²⁾

¹⁾ S-chasso 30.10.1997

Art. 32

Muaglia chi banduna il pascul aunz ils 1. avuost u vain chargeda zieva quaista data peja be mez ervedi e mezza pastradüra, premiss cha las cumpagnias d'alp e la cumischiun d'alp sajan sapchantedas infra 15 dis. Per muaglia chi vo a mel nu vain fat pajer ne ervedi ne pastradüra.

Art. 33

La laver cumöna, la repartiziun da tela sün ils massers e las taxas d'ervedi vegnan fixedas in ün regulativ, elavuro tres il cussagl cumünel.

Art. 34

Cuntravenziuns da quaista ledscha vegnan multedas dal cussagl cumünel cun fr. 50.-- fin fr. 500.--.

Art. 35

Quaista ledscha aintra in vigur ziev'esser accepteda da la radunanza cumünela. Cun que sun alvedas tuottas resp. prescripziuns d'ulteriuras ledschas chi staun in cuntradicziun cun la preschainta ledscha.

REGULATIV

1. Taxas d'alpageda ed ervedi¹⁾

La taxa fundamentala per
vacheda in alp es Fr. 30---

Per l'adöver dal pascul da prümavaira pejan

Taxa fundamentala Fr. 6--

Per bê-s-cha e cheyras vela la taxa

Per vacheda Fr. 30.--

2. Lavur cumöna

- a)¹⁾ Iis massers sun oblios da fer lavur cumöna per amegldrer e cunagir las alps chi'ls sun surlaschos in giiodida.
 - b) Quinto vain be l'egna muaglia. Uras da lavur na prastedas vegnan missas in quint seguond las pejas currantas.

La lavur cumöna ho da gnir fatta in tuot las alps surdedas als purs in basa a las disposiziuns dal cho d'alps e pasculs e suot controlla dals organs cumünel.

Per tuot las otras alps dispuona il cussagl cumünel supra las laviours e las investiziuns da realiser.

- c)¹⁾ Las lavyors cumönas vegnan spartidas süls massers chi chargian ils pasculs cun muaglia bovina e muaglia mnüda scu sequa:

per las alps 4 uras per yacheda

1) Rev. 30.10.1997

Chi chi fo laver cumöna cun hom e mnadüra u eir cun ün
veicul agricul ho da fer be la mited dal temp.

Per laver fatta dad iffaunts suot 14 ans vain quinto be la
mited dal temp.

Accepto da la radunanza cumünela dals 25 avuost 1971.

Revais ed accepto da la radunanza cumünela dals 10 avrigl
1979.

Il president:	L'actuar:
G. Lazzarini	J. Stupan

Revais ed accepto da la radunanza cumünela dals 30
october 1997.

Il president:	L'actuar:
Th. Nievergelt	C. Prevost